

Materiaali on tuotettu Vantaan kaupungin ja Kolmen kampuksen urheiluopisto Oy:n yhteistyönä osana Heittäydy harrastukseen - kehittämishanketta. Sisällöstä on vastannut Kolmen kampuksen urheiluopisto.

Heittäydy harrastukseen pilotti – urheiluseurakyselyiden tuloksia

Wennman Heini, Ollila Viivi /Kolmen kampuksen urheiluopisto

Heittäydy harrastukseen pilotin toimintaa toteuttaneille urheiluseuroille ja yhdistyksille tehtiin kysely kolme kertaa toimintakauden aikana: lokakuussa 2025, helmikuussa 2026 ja huhtikuussa 2026. Kyselyiden tavoitteena oli seurata urheiluseurojen ja liikuntayhdistysten kokemuksia pilotista, sekä arvioida pilotin vaikutuksia seuroille.

Kyselyyn 1 vastasivat kaikki seurat (n=7), kyselyyn 2 ja 3 neljä seuraa kumpaankin.

Kunkin kyselyn kysymyslomakkeet löytyvät erillisinä liitteinä raportissa.

Kysely 1

Seurat arvioivat liittymisen ja sitoutumisen *Heittäydy harrastukseen* toimintaan helpoksi tai melko helpoksi. Lähes kaikki seurat (71%) vastasivat saavansa maanantain vapautettua seuran muusta toiminnasta vuonna 2016-syntyneiden ikäluokan lapsille.

Seurojen odotuksia *Heittäydy harrastukseen* pilotille on kuvattu taulukossa 1 alla.

Taulukko 1. Seurojen ja yhdistysten odotuksia Liikuntailtapäivä

toimintamallista

Uusien harrastajien löytyminen

Pysyvän ja jatkuvan toimintamallin rakentuminen

Seurojen ja koulujen välisen yhteistyön kehittyminen

Lajin tunnettuuden kasvattaminen

Liikuntailtapäivätoiminnan laajentuminen jatkossa muihin ikäluokkiin

Yhteistyön lisääntyminen muiden seurojen kanssa

Kaikki seurat arvioivat, että *Heittäydy harrastukseen* toiminta tulee mahdollisesti lisäämään lasten monilajista harrastamista ja parantamaan lasten liikuntataitojen monipuolisuutta.

Kaikilla seuroilla (n=7) oli kyselyn ajankohtana tarjolla seuran tai yhdistyksen toiminnasta kiinnostuneille lapsille selvä jatkovaihtoehto. Neljällä seuralla tarjolla oli vaihtoehtona erillinen harrasteryhmä. Seurat ja yhdistykset arvioivat, että vuositasolla 10-vuotiaan lapsen harrastaminen seurassa tai yhdistyksessä maksaa perheelle noin 270 euroa – 2000 euroa (keskimäärin arviolta 790 euroa/vuosi).

Ohjaajaresurssin 10-vuotiaiden harrastamiselle arvioitiin seuroissa olevan pääasiassa hyvä (57%) tai osalla erittäin hyvä (29%) ja ohjaajaosaamisen tason 10-vuotiaiden harrastamisessa pääasiassa erittäin hyvä (57%) tai hyvä (29%). Seurat tunnistivat myös joitain kehittämiskohteita ohjaajaosaamisessa ryhmänhallintataitoihin, ohjaajien kokemukseen ja uraohjaukseen liittyen. Sosiaalinen media oli useimpien seurojen (5/7) mielestä tehokkain tapa viestiä toiminnasta uusien, alle 16-vuotiaiden saamiseksi mukaan toimintaan. Useimmat seuroista näkivät *Heittäydy harrastukseen* pilotin hyvänä tai erittäin hyvänä keinona markkinoida omaa toimintaansa, muutama oli hieman epävarma tai eivät osanneet ottaa kantaa.

Kysely 2

Kyselyyn 2 vastanneista seuroista ja yhdistyksistä kaikki (n=4) arvioivat, että *Heittäydy harrastukseen* toiminnassa oli siihen asti toiminnassa opetettu lapsille sekä lajitaitoja, että seuran tai yhdistyksen toimintatapoja niin, että lapsilla on näiltä osin valmiuksia jatkaa lajin harrastamista seurassa tai yhdistyksessä. Viestintä muiden *Heittäydy harrastukseen* toimijoiden kanssa oli sujunut seurojen ja yhdistysten mielestä melko hyvin tai hyvin. Kaikki seurat kokivat saaneensa riittävästi informaatiota *Heittäydy harrastukseen* toiminnan järjestämiseen liittyen.

Seurat ja yhdistykset arvioivat keskeisiä myönteisiä vaikutuksia, joita *Heittäydy harrastukseen* toiminnalla oli tässä kohtaa, viisi kuukautta toiminnan käynnistyttyä, ollut seuralle. Arvioita on esitetty taulukossa 2 alla.

Taulukko 2. Keskeisiä myönteisiä vaikutuksia seuroille ja yhdistyksille 5 kuukauden kohdalla

Nähdä lapsia liikkumassa

Nähdä innokkaita lapsia

Uusien harrastajien tavoittaminen

Yhdistyksen näkyvyyden ja paikallisen tunnettuuden vahvistuminen

Toiminnan kehittäminen ja ohjaajien osaamisen vahvistuminen

Perusarjesta poikkeavaa toimintaa

Mahdollisuus tuoda laji esille lapsille

Pitkällä aikavälillä lisää harrastajia

Toiminnan tutuksi tekeminen myös heille, jotka eivät muuten toimintaan olisi tutustuneet

Työmahdollisuus ohjaajalle/opettajalle

Yhteistyö muiden alueen toimijoiden kanssa

Seurat ja yhdistykset eivät nähneet juurikaan kielteisiä vaikutuksia, pois lukien yksittäiset havainnot hallinnollisen työn ja koordinoinnin kasvusta ja resurssien riittävyydestä. Seuroilla ja yhdistyksillä ei ollut ollut merkittäviä haasteita

Heittäydy harrastukseen toiminnassa tai toiminnan järjestämisessä.

Kyselyn 2 hetkellä, viisi kuukautta toiminnan alusta, yksi seura tai yhdistys (1/4)

arvioi saaneensa uusia harrastajia toimintaansa juuri *Heittäydy*

harrastukseen toiminnan kautta.

Kysely 3

Kolmanteen, ja viimeiseen kyselyyn, vastasi 4/7 seuraa tai yhdistystä. Lähes kaikki (3/4) arvioivat, että seura tai yhdistys oli tavoittanut vuonna 2016 syntyneet lapset hyvin *Heittäydy harrastukseen* toiminnan kautta. Kolmeen seuraan tai yhdistykseen oli kuluneen seitsemän toimintakuukauden aikana tullut uusia harrastajia, joista seuran arvion mukaan muutama (1-3 kpl) *Heittäydy harrastukseen* toiminnan kautta. Kaiken kaikkiaan seurat ja yhdistykset (n=4) arvioivat, että heidän toimintaansa oli kuluneen seitsemän kuukauden aikana tullut kahdesta kymmeneen uutta harrastajaa, myös muita kanavia pitkin. Kolme neljästä seurasta tai yhdistyksestä (3/4) oli sitä mieltä, että oli saanut vapautettua maanantain seuran omasta toiminnasta 2016-syntyneiden ikäluokan lapsille. Viimeisessä kyselyssä esiin nousseita keskeisiä myönteisiä vaikutuksia *Heittäydy harrastukseen* toiminnasta urheiluseuroille ja yhdistyksille on listattu taulukossa 3 alla.

Taulukko 3. Keskeisiä myönteisiä vaikutuksia seuroille ja yhdistyksille toimintavuoden päätyttyä

Yleinen tietoisuus liikuntamahdollisuuksista lisääntynyt perheissä
Maksuttoman harrastuskerran mahdollisuus
Ohjaajaosaamisen kasvu
Seuran näkyvyyden lisääminen
Jäsenmäärän ja osallistumisaktiivisuuden kasvu
Lasten liikunnan ilo
Seurojen, kaupungin ja koulujen välinen yhteistyö
Maahanmuuttajataustaisten lasten tutustuttaminen lajiin
Suuri määrä yhden ikäryhmän lapsia kokeilemaan ja tutustumaan lajiin

Taulukossa 4 on listattu urheiluseurojen ja yhdistysten kyselyssä 3 esiin nostamia joitakin kielteisiä vaikutuksia, sekä mahdollisia kehityskohteita toiminnassa.

Taulukko 4. Kielteisiä vaikutuksia seuroille ja yhdistyksille sekä kehitettäviä asioita toiminnassa

Työ- ja organisointikuorman lisääntyminen

Ajallinen resurssi on jostain muusta toiminnasta pois

Heittäydy harrastukseen toiminnan tunnettuus ei yhden toimintavuoden aikana vielä ollut riittävän laajaa

Perheiden vakuuttaminen Heittäydy harrastukseen sisällöstä

Kaikkien vastanneiden seurojen ja yhdistysten mielestä (n=4) Heittäydy harrastukseen toimintamalli oli vastannut hyvin tai jossain määrin seuran tai yhdistyksen odotuksia. Kolme seuraa tai yhdistystä arvioivat seuran oman osaamisen lasten monilajisesta ja monipuolisesta harrastamisesta lisääntyneen vähintään jonkin verran toiminnan myötä.

Kaikki seurat tai yhdistykset (n=4) osallistuisivat jatkossa vastaavaan *Heittäydy harrastukseen* toimintaan, ja kaikki myös suosittelisivat toimintaa muille seuroille ja yhdistyksille.

Avoimissa palautteissa *Heittäydy harrastukseen* pilottia kehitettiin hyväksi hankkeeksi, jonka vaikutuksia voi olla haastava todentaa vielä vuoden jälkeen, mutta toiminnan jatkuessa sen uskotaan tuottavan seuroille ja yhdistyksille uusia harrastajia, etenkin vähän tai ei lainkaan harrastaneiden ja maahanmuuttajataustaisten lasten parista. Myös toiminnan laajentamista

muihin ikäluokkiin tai räätälöintiä esim. koulukohtaisemmin ehdotettiin avoimissa palautteissa kehittämistoimenpiteiksi, toimintamallin täyden potentiaalin lunastamiseksi.

Yhteenveto ja keskeiset havainnot

Heittäydy harrastukseen -pilotti vastasi hyvin mukana olleiden seurojen ja yhdistysten odotuksiin ja tuotti useita myönteisiä vaikutuksia. Toiminta lisäsi harrastusten näkyvyyttä, tavoitti uusia kohderyhmiä ja vahvisti yhteistyötä seurojen, koulujen ja kaupungin välillä.

Pilotin perusteella yhden lukuvuoden mittainen toiminta kykenee aktivoimaan yksittäisiä uusia harrastajia ja tukee harrastuspolkujen syntymistä iltapäivätoiminnasta seuratoimintaan. Laajempi ja pysyvämpi kiinnittyminen edellyttää kuitenkin pidempiaikaista toimintaa tai kohderyhmän laajentamista, sekä tarkempaa seurantaa.

Rakenteellinen toimintamalli, jossa yhdistyvät eri toimijoiden välinen yhteistyö, lasten valinnanvapaus ja mahdollisuus pitkäjänteisempään harrastuskokeiluun, osoittautui toimivaksi. Se edisti lasten lajitaitojen kehittymistä ja paransi edellytyksiä harrastukseen kiinnittymiselle.

Keskeisiä edellytyksiä harrastuspolun onnistumiselle ovat lisäksi:

- sopivien jatkoharrastusmahdollisuuksien tarjonta
- matalan kynnyksen, ei-kilpailullisten harrasteryhmien saatavuus
- lapsilähtöinen ja kannustava ohjaus

Osallistujien palautteen perusteella toiminta koettiin pääosin myönteisenä, mutta ohjauksen laadussa korostuu tarve vahvistaa lapsilähtöisyyttä, ryhmänhallintataitoja ja sensitiivistä pedagogiikkaa.

Toiminnan maksuttomuus oli yksi tärkeimmistä vahvuuksista ja jo aiemmin tunnistettu keskeinen keino vähentää harrastamisen esteitä sekä edistää yhdenvertaisuutta. Harrastusten kustannukset ovat edelleen merkittävä osallistumisen este, mikä korostaa tarvetta kehittää kohtuuhintaisia toimintamalleja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Toiminnan organisointi ja toimijoiden välinen yhteistyö koettiin seurojen ja yhdistysten suunnalta sujuvaksi. Jatkossa kehittämistä tarvitaan erityisesti viestinnässä perheiden suuntaan sekä toimintamalleissa, joilla varmistetaan selkeä tiedonkulku ja toimintatavat erilaisissa tilanteissa.